

ELŐFIZETÉS:

Egész évre ... 12 kor.
Fél évre ... 6 kor.
Negyed évre ... 3 kor.

*
A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a lap tulajdo-
nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 50 fillér.

Bélyegdíj minden hirdetésnél
60 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyvnyomdájában fogadtatnak
el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fl.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fl.

Birtokrendezési reform.

(Lestyánszky Pál titeli kir. járásbíró körirata.)

Lestyánszky Pál titeli járásbíró a csajkás kerület birtokrendezése tárgyában a következő közérdekű köriratot adta ki, a melyet egész terjedelmében imitt közlünk:

B. Bodrogh vármegyébe bekebelezett Nádaly községétől — Magyarország legdélibb pontjái — Orsováig terjedő, jogi forgalomban polgárosított határvidék elnevezés alatt ismeretes s magyar korona alatt álló tekintélyes terület rész birtokviszonyai konszolidálási munkálatainak hosszú sorozata Felső-Kovil község végleges betéteinek forgalomba helyezésével gyakorlatilag is immár kezdetét vette.

A nagy reform már napvilágra jutott, ezen első szülöttének üdvözlése alkalmából első szavam az elismerés szava mindazon tényezők iránt, a kik ezt az újszülöttet életre hívták, életre segítették és a százados kór kiszámíthatlan miazmái ellen életképességét és életrevalóságát teljesen biztosították. Ezuttal leljék fáradságuk erkölcsi jutalmát lelkiismeretükben és abban a tudatban, hogy a ki majdan ezen különös jogállású vidék kulturális és közgazdasági viszonyai fejlődését papirosra veti, az a történelmi hűség honorálásában az előharcosok s uttörők működésének mindenestire külön lapot fog nyitni.

Ezen, körülbelül 290 kilométer hosszú jogterület — vázlatos ismertetésben — különös sajátosságát a hadképes erő állandó biztosítására szervezett házközösség és ennek létjogát minden ficsaiádtag ősrégi kötelezettsége aikkotta; ugyanis a legutóbb közrebocsátott 1850. évi május hó 7-iki alaptörvény szerint, a ki az osztatlan birtokból egy részre igényt tarthatott, az egyuttal fegyveres szolgálatra köteleztetett. A szétfosló házközösségi intézménynek a polgárosodás primitív fokán álló családi szervezetében a családanya, patriarcha, valóságos souverain hatalmat gyakorol még a családtagok vonzalmaira is. Az intézmény hátrányai, hogy a polgárosodás haladása, a munkaosztón, kezdeményező szellem, az egyéniség erősödése és modern elvének kifejlődése elé korlátokat állít fel, — ezzel szemben a következők előnyök jellemzik: megakadályozza a birtok elaprózását (a dismembratio és birtokfelosztás kérdése ujabban a magy. ált. polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő bizottságot foglalkoztatja a 65. és 66. teljesülési jegyzőkönyvek szerint) lehetővé teszi a munkamegosztást és a gazdasági erők összerelését, megátolja a latifundiumok fejlődését és az egyenlőtlenség fokozódását, nincs pauperizmus, mert a család gondoskodik az árvákról, aggokról és munkaképtelenekről, erősíti a családi érzelmeket és köteleket stb.

Célok azonban nem apológiát írni, hanem szűk keretben körvonalozni azon előfeltételeket, a melyek az elért s még várható birtokrendezési eredmény és általában a reform jövője biztosításának irányát szabják meg.

Legnagyobb nyüge a telekkönyvi jogszolgáltatásnak az 1794. évi április hó 22-iki Landtafelpatent, a mely ősi és a komplikációkkal átszótt jogélet szövevényeire nem mért szabványainál fogva dus termő talajt nyújt a visszaélések mesteri kifejtésére, és ingatlan forgalmi és hitelviszonyok kívánatos kifejlődésének megakasztására, sokszor a többé helyre sem hozható jogi botlások elkövetésére s mindenkor a szokás által már második természetűvé vált állandó bizonytalanságok végtelen sorozatának megteremtésére, egy a birói produktumok képes értékre való lezállítására. A betétszerkesztésileg ellátott Felső-Kovil község jogi helyzete teljesen átalakult: ezen község immár a desolált birtokállapotból kibontakozott s az egységes telekkönyvi ügyvitel uralma által az ország egyéb konszolidált területreivel összekapcsoltatott, miután ezen községre vonatkozólag hatályba léptek az 1885. évi december hó 15-iki telekkönyvi rendelet, ugy ezen rendeletet kiegészítő és módosító későbbi törvények és rendeletek, valamint tüzetesen a

telekkönyvi betétek vezetésére és kezelésére vonatkozó jogszabályok, a mennyiben a polgárosított határvidéken fennálló birtokviszonyoknak megfelelően; hatályba léptek — főnösen az 1880. XLVI. t. c., valamint az ennek alapján és az 1886. XXIX. t. c. 76. §-ának 1., 4., 5., 7., 8. és 11. pontjai, az 1889. XXXVIII. t. c. 35. §-ának 3., 4., 8. pontjai és 1891. XVI. t. c. 23. §-ának 2. és 3. pontjai nyomán kiadott igazságügyi miniszteri rendeletek. Ezen törvények és kapcsolatos rendeletek lelkiismeretes és alapos tanulmányozását, elsajátítását a bírósági közszolgálat kötelességében álló ugy azonkívül eső összes tényezők tekintélye, a beléjük helyezett közbizalomnak emelése, a jogkereső közönség és az állam érdeke feltétlenül megkövetelik, mivel különben a nagy alkotás, a korszakos mű eltörpül és az összes üdvös törvényhozói s kormányhatósági produkcióikat saját sulyuk, jelentőségjeljes terhök nyomja agyon.

Az új éra küszöbén különös sulyt helyeznek annak a bajnak jelzésére, a mely imminens veszedelemmel fenyegeti az egész jogi intézményt azáltal, hogy a dologi jogok szerzését, átruházását és megszüntetését tárgyzó okiratok számmottevő része telekkönyvi ellátás alá vagy egyáltalán nem vagy csak évek múltán, tehát oly időben kerül, a mikor a bejegyzések sorrendje szerint alakuló rangsor elvének alkalmazásában folyamodó a prioritás jogát elveszti s a rangsorban az kerül eléje, a ki a jogszerzésnek valamennyi törvényes előfeltételét teljesítette. Ezen szomorú jelenség oka az, hogy a mozgató külső tényezők tompa lethargiába merülve, nem voltak képesek a telekkönyvi intézmény szolgálatába altruisztikus szellemmel melegséget önteni s mintha a jövedelem kérdése már egészen a kenyérmezei harcra hurcolta volna őket. A felvállalt feladatot teljesen megoldottnak vélik az által, ha a jogügyletet írásba foglalják, de a dologi jog szerzésének telekkönyvi érvényesítésére nem minden esetben gyakorolnak ingerenciát és a hiszékeny felet egyébként sem óvják eléggé a telekkönyvi bejegyzés elmulasztásának sajnos következményeitől. Ennek káros kihatása két irányban nyilvánul; az egyiket az a szomorú jelenség fejteli fel, hogy soha sem fogunk az ingatlanok természetében rendezett jogállapotra szert tenni s a telekkönyvek tartalmát a valóságos anyagi jogállással összhangba hozni, már pedig a jogrend tekinteteibe ütközik, ha a tényleges birtokállás és a hitelkönyvi állapot között ellentét képződik. A másik — nem kevésbé sajnos — kinövés arra a gyakorlati eredményre vezet, hogy a törvény értelmében megszerzett (telekkönyvileg érvényesített) abszolút hatályú jog és a szerzés pusztá címe között folytonos a harc, melyből rendszerint az előbbi kerül ki győztesen s a jóhiszemű szerző a telekkönyvben ki nem tüntetett jogcselekmény fölött nyitott perben a pervezetés sulyos anyagi következményeit tartozik viselni. A telekkönyvi bejegyzések gyakori megtámadhatósága által a jogállapot bizonytalanná, a telekkönyvi intézmény ingatag szerkezetévé válik s a telekkönyv közhitelebe vetett bizalom megrendül.

A tervbe vett birtokrendezési reformok érvényre emelkedni soha nem fognak, ha a hivatott külső tényezők s mozgató erők a lelkiismerettel párosult szakavatottsággal megfelelőképpen nem rendelkeznek és a bíróságnak erőt nem nyújtanak a konszolidált birtokállapot megteremtésére. Meg kell ragadni s ha kell gyökerestül és kiméletlenül kiirtani mindazt a mi a teljes konszolidálás helyes irányának gátat vehetne, ellenben felemeli mindazt a mi a százados reform életképes megalkotására és a közérdek üdvére alkalmasnak mutatkozik.

Egyedül az önzetlen lelkesedés melegségével felöntött lelkiismeretes eljárás fogja a salakot a testről letörölni, a nyügöt kettémetszeni és ez az ut fog elvezetni minket a hitelkönyvi jogszolgáltatás nagy templomához. — Kelt Titelen, 1900. évi február hó 12-én. Lestyánszky Pál, kir. járásbíró.

Vármegyei közgyűlés.

Több sürgős ügy letárgyalhatása végett rendkívüli közgyűlés válván szükségessé, ezen közgyűlés határnapjára 1900. évi március hó 6-ika s a szükséghez képest következő napjának reggeli 9 órája tüzetik ki a következő tárgysorozattal:

1. Belügyminiszteri rendelet a Gajdobra községi gyámpénztár behajthatlan követeléseinek leírása tárgyában.
2. A m. kir. földmívelési miniszter ur rendelete a magántulajdont képező tenyésztésre használt ménekre vonatkozó szabályrendelet módosítása tárgyában.
3. Kereskedelemügyi m. kir. miniszteri intérvény a községi közmunkát illetőleg alkotott vármegyei szabályrendeletnek módosítása tárgyában.
4. A m. kir. kereskedelmi miniszterium leirata a vármegye 1897. évi közüti zárszámadásának jóváhagyása tárgyában.
5. Ugyanannak leirata a vármegye 1898. évi közüti zárszámadásának jóváhagyása tárgyában.
6. Budapest székesfőváros közönségének átírata a tűzkárbiztosító intézeteknek a tűzoltói kiadásokhoz való hozzájárulás kötelezővé tétele tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felirat pártolása iránt.
7. Budapest székesfőváros közönségének átírata az államvasuti alkalmazottak községi és utadó fizetése alul való felmentése tárgyában a kereskedelemügyi miniszter ur által beadott törvényjavaslat elvesztése után a képviselőházhoz intézett felirat pártolása tárgyában.
8. Kolozs vármegye közönségének és Maros-Torda vármegye közönségének átírata az országgyűlés képviselőválasztásoknál helybeli viszonyokat ismerő jelöltek felállítására és megválasztására tárgyában.
9. Győr szab. királyi város és Zólyom vármegye közönségének átírata a hazai ipar pártolása és szükségleteinknek hazai termékek és iparcikkékből leendő beszerzése tárgyában.
10. Közigazgatási bizottságnak átírata a törvényhatósági utak fenntartásához szükséges és biztosított fedanyag költségeinek a jóvábagyott költségvetéssel nem bíró 1901—1905 évekre való engedélyezése iránt.
11. A vármegyei árvaszék előterjesztése a megyei törvényhatósági bizottság által 1899. évi december hó 21-én tartott közgyűlésben 2084. szám alatt Karavukova község árvatári hiányai tárgyában hozott határozatnak visszavonása iránt.
12. A vármegyei árvaszék előterjesztése a megyei árvatárban kezelt tőkék után fizetendő kamatok tárgyában.
13. A Rudics alapítványi bizottságnak 1. 1900. számú határozata az 1899. évi 12. számú határozatával Eimann Lászlónak adományozott ösztöndíjnak — Eimann Lászlónak időközben bekövetkezett elhalálása folytán — újabb adományozása iránt.
14. Ugyanazon bizottságnak 2. 1900. számú határozata, melyben kimondotta, hogy az 1899. évi 5. számú határozatával Vidákovits Pálnak adományozott ösztöndíjat az 1898/1899-iki tanév végével nevezettől elvonja és az 1899/1900. tanévtől kezdődőleg újból adományozza.
15. A törvényhatósági bizottság 1899. évi december hó 21-én tartott közgyűléséből a vármegyei pénztárak megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése és az általa bemutatott jegyzőkönyvek.
16. A vármegye alispánjának jelentése a megyei székházban a kir. törvényszék használatára átengedett helyiségek egy részében eszközölt átalakítások tárgyában.
17. Ugyanannak jelentése a zombori takarékpénztár által a vármegyei árva- és szeretetház javára adományozott 400 korona tárgyában.
18. Ugyanannak jelentése, hogy a László gyermekotthonban a törvényhatóság által létesített ágyalaptványi helyre a hirdetett pályázat dacára, pályázó nem jelentkezett.
19. Alispáni előterjesztés a községi segélyalpok részére anyagi támogatás iránt a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez teendő felterjesztés tárgyában.
20. Alispáni jelentés a községi (közülő) köztak kezeléséről, azok fejlődéséről és állapotáról 1899-ik évről.
21. Alispáni határozat az ó-becse—újvidék—titeli h. é. vasutak meutén levő állomásokat a legközelebbi uttal összekötő utak kezelése tárgyában.
22. A vármegyei alispán bemutatja a törvényhatósági bizottságban a választott bizottsági tagoknak 1900. évre érvényes névjegyzékét.
23. A vármegyei alispán jelentése Krieg Károly közigazgatási könyvelő fizetésének egy even túl terjedő betegsége folytán történt beszüntetése tárgyában.
24. Karácson Gyula alispán bemutatja Apatin és Új-Palánka községek képviselőtestületeinek határozatát a napszámok megadóztatása tárgyában.
25. Karácson Gyula vármegyei alispán előterjesztése Huszár Antal ó-becsei mértékhitelaitól elmozdítása tárgyában.
26. A szegedi kereskedelmi és iparkamara átírata O-Morovica községében létesült ipartestület tárgyában.
27. Pinkovits József és gróf Széchenyi Emil törvényhatósági bizottsági tag urak értesítése a törvényhatósági bizottság 546/895. számú határozatának végrehajtása tárgyában.

sztvett
onkint
urgye-
2—1

K.
lomás
fekvő
2—2

Gaal
2—2

órákor
ghivatnak.

hováfördi.

óság.
közgyűlés

adása.
Fehér.

20000 —
5281 50
1565 89
377 50
112 —
2812 34
3451 82

3601 05

eség.

4236 11

4236 11

Ferenc.
elyesnek

os.

28. Megyesi Pál és társai felebbezése a Bács-Földvár községben megejtett előjáró választás ellen.

29. Teskovits Mata és társai szöntai lakosok felebbezése a Szöntán megejtett bíróválasztás ellen.

30. Csikós József és társai felebbezése az O Kanizsán megejtett előjáró választás ellen.

31. Iszakov Vojin és társai felebbezése a Sándor községben megejtett jegyzőválasztás ellen.

32. Vagala Misa és társai felebbezése a Pivnica községben megejtett előjáróválasztás ellen.

(Vége köv.)

Ujdonságok.

Személyi hir. Platz Bonifác szegedi kir. főigazgató csütörtökön városunkba érkezik.

Kinevezés. Báró Vojnits István főispán Lukács Sándornak vármegyei alszámvevővé történt kinevezése folytán megüresedett vármegyei központi irnokai állásra Buday Ödön állam-számvevőtani vizsgát tett, rendszerinti napidijast nevezte ki és szolgálattételre a főispáni hivatalhoz osztotta be.

Kinevezés. Báró Vojnits István főispán Lukács Sándor vármegyei irnokot, vármegyei alszámvevővé nevezte ki.

Kinevezés. Báró Vojnits István főispán Koratpatinszky András ügyvédi irnokot, hódásági lakost, vármegyei napidijassá nevezte ki.

Kinevezés. Seviits Mitrofan bácsi gör. kel. szerb püspök, dr. Momirovits István ó-stapári lakost és ügyvédjelöltet Egerbe helyettes plébánosnak nevezte ki.

Kinevezés. A szegedi ítélőtábla elnöke dr. Gréb Bruno végzett joghallgató poprádi lakost és Garam Aladár végzett joghallgató zombori lakost a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokokká nevezte ki.

Egyházmegyei hir. Székely Gyula Fajszról Baracska és Majtényi Gyula Baracska Fajszra kápláni minőségben áthelyeztetek.

Szabad Lyceum. Vasárnap, folyó hó 25-én d. u. a város háza nagytermében Hegedeó Miklós mérnök tartott előadást „a víz”-ről. Az előadásra szép számú közönség gyűlt össze a város háza dísztermébe. Hegedeó Miklós sok érdekes és közhasznú dolgot mondott el a víziről, annak minden változatairól. Beszélt a víz keletkezéséről, a haratról, a gőzről, a ködről, a felhőről, az esőről, a forrásról, a csermelyről, a patakról, a folyóról, a folyamról, a vízrendszerekről, a vízgyűjtő területekről, telehíntve előadását szívporkázó ötlettel. A díszes hallgatóság mindvégig fokozódó érdeklődéssel és tetszéssel kísérte előadását és mikor befejezte, tapsal és éljenzéssel mondott köszönetet az előadónak. — A Szabad Lyceum az 1900. év március havában — az 1899—1900 ik évi ciklust bezáró — következő előadásokat tartja: 14. 1900. évi március hó 4-én, a város háza nagytermében, délután 4 órakor: „A népdal.” Előadja: Kende Ferenc. 15. 1900. évi március hó 11-én, az iparoskörben, délelőtt fél 11 órakor: „A lakóház.” Előadja: Szobotka Rezső. 16. 1900. évi március hó 18-án, a város háza nagytermében, délután 4 órakor: „Nemzeti motívumok a magyar háziiparban.” Előadja: Szmik Antal.

Hűshagyó kedd. A mai nap az úgynevezett „utolsó farsang” méltó záradéka Karnevál vidám idejének. A mértékletlenség szabadalmazott napja ez, mely alatt a lehető legzajosabban bucsuznak el az édes mámor időszakától, a melyre újra egy évig kell várunk. A jó kedv tetőpontra hág s orgiákat til egy keresztülmutatott korszak romjain: a hamvazó-szerda előtti napon. Ekkor bucsuzunk el a finom pástétomoktól és a kövér sonkáktól, a melyekről Rebalais oly hamisítatlan lelkesüléssel írt. E „februári napok” (megkülönböztetéstül a márciusi napoktól) élénk emlékezetnek az ó-kori szaturnáliák ünnepe, a midőn a rabszolgák is szabadon bocsáztattak s mindenki iparkodott oly jókedvű lenni, a mennyire az csak szellemi képességétől kitelt. — Abogy Souvestre Emil mondja: „túlterheléssel készülnék a nékülözésre s teljesen beleestünk a bűnbe, mielőtt hamut szóránk fejünkre.” Mert az utolsó farsang után bőjt következik, az abstinens élet negyven sovány napja. Ez pedig az évszakok legunalmasabbika, a mely épen csak pihenésre alkalmas a farsangi farsadalmak után, oly sajon, melyben a keringők vig zenejét a hangversenyek komolyabb melodíái s a templomok ünneplés oratóriumi váltják fel. Oh, nagy Aristoteles, — a ki azt mondott, hogy az ifjak kívánságai hasonlóak a betegek éhezés s szomjához — taníts meg bennünket tulsapongó vágyaink fékezésére, hogy fájdalom nélkül lépünk át a vigság időszakából a vekelésbe!

Adományok a vármegyei történelmi társulatnak. Nagybecsű ajándékot kapott a Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat ereklye muzeuma Sándor Bélától, a társulatnak érdemes pártfogójától. Anyai ágon való rokonának, a bajai származású Hüttl Mór 1848—49-iki honvédszázadosnak sajátkezű munkája az, egy díszes fadóhoz, melyet az aradi vár kazamataiban töltött fogsága idején (1849—1854) készített. A finom munkájú ereklye, egyik kiváló darabja lesz a társulat muzeumának. — Dr. Thim József apatini járás-orvos és Meicen Alajos várm. alleveltárnok is igen érdekes művekkel gyarapították a muzeum gyűjteményeit. Előbbi: Gyöngyösi István maradványi 1876-ban és Magyar Virgilius, (közégségi Rajnis F.) 1876-ban nyomtatott, ma már igen ritkán található műveket; utóbbi pedig a zombori közműves, ács, kőfaragó, bogár egyesült céhnek I. Ferenc cs. kir. által kiállított céh-évelét és ugyanezen céh mestereinek, tanoncainak jegyzékét, továbbá ugyanezen céh jegyzőkönyvét adományozta a társulatnak. Ezen utóbbi jegyzékek Zombor város történelmére is érdekes adatokat tartalmaznak.

Vasuti hozzájárulás. Turia község képviselő-testülete az ó-becsei zombori vasútra 40 ezer korona hozzájárulást szavazott meg. Az ó-becsei járás már eddig e vonalra 280 ezer koronát ajánlott föl.

Hymen. Berényi Béla ó-becsei járási rendőrfelügyelő, az ó-becsei ifjuság egyik legrokonszenvesebb tagja, eljegyezte Krutelik Valérka kisasszonyt, dr. Krutelik Dániel ó-becsei tb. szolgabíró hugát.

Övönő választás. Bajmokon Rieger Anna okleveles övönő, községi övönővé választott meg.

Esküvő. Gaál Ferenc az osztrák magyar bank tisztviselője nőtül vette Lenárd Málka kisasszonyt, néhai Lenárd István volt szabadkai főügyész leányát Szabadkán.

Március Idusa. Nemsokára ismét beköszönt az a nap, a melynek úgy örül hazaszerte a nemzet, az a nap, a melyen először testesítették meg, először fejtették ki hazánkban minden következményeivel a mult század első hatalmas jelszavait: Szabadság, egyenlőség, testvériség! A ti szent oltárokat elé járul ez idén is városunk közönsége. Le fogja róni a nagy eszméknek, az igaz hazafiságnak tartozó szent kötelességét. A nagy korszak diadalának hódolunk, a mikor a diadalmas napok legmegkapóbb, legköltőibb jelenetét, március tizenötödikét megünnepeljük. Ezt a napot avatta népünk csalhatatlan érzéke nemzeti ünneppé a haza újjászülésének, ezt a napot ünnepeljük meg most is, a melyen az elnyomott haza a költő lángszavával serkentette ébredésre az alvókat. „Talpra magyar!” „Most vagy soha!” És milliók teletöröl a lelkesedés: Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk! Oh mily meghatóan gyönyörű, oh mily vészjóslóan magasatos jelenet: ezeknek önkéntes esküje, ünneplés fogadása milliók szabadságára! E dicő nap ünneplésében minden igaz fia e hazának, a kit e föld hord és egével betakar, lelkesedéssel részt vesz, mert a kik e napot kicsinylik, a kik e napon nem öltenek az anyagság szennytől ment tiszta ünnepi köntöst lelkükre, azok kicsinylik a tavaszi szellőt, mely egész Európa egén végig suhant és a hol ellenállásra, a hol elégedetlenséggel, avagy zsarnoksággal terhes sötét felhőkre talált, ott szélvész, vihart, égi és földi habort idézett elő, a milyent az előtt még nem látott a föld. Viszhangja ez a nap annak a nagy örömmel, mely a 48-iki törvények szentesítésére eltölti minden ember, most már mindannyian testvériesen egyenlő, szabad polgár szívét Kárpátoktól Adriáig. Városunk közönsége is már két évtized óta évről-évre növekedő lelkesedéssel és fényvel ünnepli meg a nagy nap áldott emlékezetét. Megfogja ünnepelni ez idén is. A nagy nap megünnepelésére évek előtt alakult permanens-rendező bizottság a nap megünnepelésére már megtette a szükséges előkészületeket. Vértesi Károly, kiváló írónk, a rendező bizottság lángbuzgalmu elnöke már több ízben összehívta értekezletre a bizottság tagjait. A rendezőség értekezletén egyhangulag a következő programot állapította meg. Március hó 15-én délután 6 órakor lesz az ünneplés a város háza nagytermében a következő műsorral: 1. Előki megnyitó beszéd. Mondja: Vértesi Károly, a rendező bizottság elnöke. 2. Hunyadi Nyitány. Előadja: a kaszinói dalárda zenekara. 3. Ünnepi beszéd. Mondja: Szalay Frigyes. 4. Talpra magyar. Éneki a kaszinói dalárda. 5. Március 15. Óda. Incezy Lászlótól. Szavalja: Prokópy Imre. 6. Hymnus. Éneki a kaszinói dalárda. Az ünneplés után tarsas vacsora lesz a kaszinó helyiségeiben. Ezt a műsort állapította meg a rendező bizottság. Bővebb fölvilágosítást a napokban kibocsátandó felhívások fognak nyújtani. A rendező bizottság igaz hazafias lelkesedéssel buzgalkodik azon, hogy a szent nap megünnepelése méltó fényvel folyjon le.

Jeszzenszky Dezső siremléke. A zombori kir. állami főgymnasium nagyvívű tudós tanára halála alkalmából, halás tanítványai elhatározták, hogy megdicsőült áldott emlékezetét egy siremlék felállításával fogják megörökíteni. A mozgalom élére a közbizalom Zombor város volt polgármestere boldog emlékü Trischler Ferenc állott, a kinek bekövetkezett halála után a volt tanítványok ifju Vojnits István vármegyei főjegyzőt kérték fel a siremlék bizottság elnöki tisztére, a ki azt a legnagyobb készséggel el is fogadta. A bizottság most kiadta a gyűjtő leveket. A fölívás a következő: „Fölhívis néh. Jeszenszky Dezső tanítványaihoz. Igen tisztelt uram! Eliramló életünk legszebb emlékei abból az időből ragyognak felénk, a mikor ifjuságunk virágkorában a tudományok szentelt csarnokokban tanáraink vezetés alatt képeztük lelkünket, hogy azzal vértet uryerve az élet küzdelmeire, hasznos, munkás polgárai legyünk a hazának és társadalomnak. Volt tanáraink mindannyian önfeláldozó, nagy munkát végeztek és áldás volt a munkánk, mert nemes gyümölcsöket termett; mi mind annyian — a zombori főgymnasium volt tanítványai — megálljuk a kitérletet, az életben, kiki hivatása, hajlama szerint, de mindannyian munkálkodunk a közjóban. Mindannyian szeretettel és hálával gondolunk vissza volt tanárainkra és leborulunk a javukra irányult munkájuk előtt. E nagy munkában a legnagyobb részt nehai tanárunk: Jeszenszky Dezső vette ki magának. Lelkének minden tudásával, szívének minden érzésével magasatos tanítói hivatásán csüggött. Apostola volt a tudománynak, az erkölcsnek, a hazaszeretnek. Önfeláldozó munkája megtörte erejét és az enyészett gyözedelmeskedett hálalódó porhüvelyé felett. De emléke nem halt meg, mert itt el, a mi, volt tanítványai szívében. Azért az igaz hála érzelmé szentelje meg emlékezetét. Állítsunk emléket sírjára, badd hirdesse e kő porladó hamvai felett az igaz tanítványi hálát. A kegyeletes cél érdekében a hála ószinte szavával kérem t. uraságotat, mint nehai Jeszenszky Dezső volt tanítványát, hogy a siremlékére szánt adományát ez ivre jegyezze, az ivvel együtt legkésőbb folyó évi május hó 1-ig a „Bácska” szerkesztőségébe küldeni sziveskedjék. Zomborban, 1900. évi február hó. Ifju Vojnits István.” — A rendező bizottság, minden volt tanítványnak küld ivet. A kik ne talán tévedésből nem kaptak volna, forduljanak ez iránt: Trischler Károly arvaszéki tlnökhöz, a Jeszenszky Dezső siremlék bizottság jegyzőjéhez.

Nyilatkozat. A megyei történelmi társulat legutóbb tartott választmányi üléséről a helyi lapokban megjelent tudósításokból meglepetéssel értesültünk arról, hogy a választmány nekem egy a megyei Muzeum-egylet felállítására vonatkozó indítványomat tárgyalta és el nem fogadta volna. Mivel én ezen ügyben a választmányhoz indítványt be nem nyújtottam; sőt a választmányt ily dologban való döntésre jogosultnak nem is tartom: ennélfogva kijelentem, hogy bár a Muzeum-egylet megalapítása ügyében régóta fáradozom s legújabbannak érdekében a történelmi társulat elnökségével is ismételen érintkezésbe léptem, miadazáltal a nevezett egyesület felállítására vonatkozó tervemnek a választmányi ülésen indítvány alakjában történt előterjesztését korainak és tévedésen alapulónak kell tekintenem. Zombor, 1900. február 26. Dudas Gyula dr.

Új lelkész. Az ó-becsei alsóvárosi r. k. hívek ideiglenes imaházához Kovács Ferenc Huszka lelkészt a kalocsai érsek localis káplánnak ivólaj visszahelyezte és 435. szám alatt kelt érseki leirattal elrendelte, hogy fizetése, az épült templom pénztárából szolgáltatassék ki. Ezt a külvárosi hívek sérelmesnek találják, mert így a templom alap nem növekszik.

A kereskedelmi és iparbank közgyűlése.

A zombori kereskedelmi és iparbank XXVIII-ik rendes közgyűlése f. hó 25-én tartott meg az intézet nagytermében. Az érdeklődés a részvényesek részéről annál élénkebb volt, mert az intézet új vezetősége ezuttal először számolt be első évi tevékenységéről, amely dacára a mult év folyamán észlelt mostoha pénzügyi viszonyoknak, kedvező eredményt mutatott fel, minek folytán az igazgatóságnak az 1899 ik évről szóló jelentése általános meglepedéssel fogadtatott. A felügyelő tanács jelentésének tudomásul vétele, az előterjesztett mérleg jóváhagyása és a felmentvény megadása után az osztalék tekintetében akként határozott, hogy a március havi szelvényt 12 koronában állapította meg. A felügyelő tanács kiegészítéseképen annak tagjait megválasztattak egyhangulag 395 szavazattal: Sztankovits György és Karakásevits Milvoj; az igazgatóságha beválasztattak, szintén egyhangulag ugyanannyi szavazattal: dr. Bikár Nenád, Müller Vilmos, Bárány Zsigmond és Grujits Vladimir. Mután a közgyűlés Popovits Sebő részvényes indítványára egyhangu s meleg hozzájárulással jegyzőkönyvileg megörökítendő elismerést és köszönetet mondott az elnök s alelnöknek, valamint az igazgatóságnak és tisztviselőnek a mult év általános pénzügyi válságai közepette kifejtett eredményes működéséért s a jelen volt részvényesek az intézet biztosított szép jövője és prosperálása iránti tudatban lelkes bangulatban oszlott szét.

Eljegyzés. Fauszt József újvidéki tanító, folyó hó 24-én eljegyezte Müller Vilma kisasszonyt Német-Palánkáról.

A királyné szobája a párisi kiállításon. Megboldogult királynéknak néhány hónappal halála előtt megbizta Hauszmann tanárt, hogy az újonnan építendő budai várakban részére egy magyar stílus szobát tervezzen. A tervezet elkészült és a szobaberendezést Lengyel Lőrinc szegedi jóhírű cs. és kir. udvari butorgyáros remekül készítette el. A gyönyörű magyar stílus berendezést, mely a magyar butoriparnak dicséretére válik, a magyar kormány megbízásából Párisban kiállítják. Mielőtt azonban azokat elküldötték volna, az iparművészeti muzeumban Budapesten kiállították, ahol öfelsége a király a berendezést megtekintette és nagy meglepedését fejezte ki a remek munka fölött. Lengyel Lajoshoz, a butorgyár egyik tulajdonosához több kérdést intézett a király a szegedi munkaviszonyokról.

Farsang.

A főgimnázium hangversenye. A zombori állami főgimnázium tanári testülete szombaton, e hó 24-én a városi színházban hangversenyt rendezett egy beszerzendő ifjusági zászló költségeire. A hangversenyről csak szépet és jót írhatunk. Sikertült az mindenféle tekintetben. A színház teljesen megtelt s így meg volt az anyagi siker. A program minden egyes pontja zajos tetszést aratott s így meg volt az erkölcsi siker is. A tanári testület, élén Bodnár György igazgatóval, ivólaj bebizonyította, hogy milyen helyes irányban vezeti az ifjuság nevelését. A komoly munka mellett időt és fáradságot nem kímél, hogy a fiuk érzéket a művészetek iránt is fejlessze s oktassa őket a művészetek egyes ágaiban. A zene, ének és a szavaltat terén valóban meglepő szép dolgokat produkáltak, a nagyszámú közönségnek gyönyörűségére. A publikum teljes elismeréssel adózik a derék tanári testület s annak feje, az igazgató iránt. A hangverseny értékét és sikerét csak növelte, hogy az ifjuságon kívül városunk hőlgyei közül is szerepeltek négyen és szerepelt a tanári testület egyik fiatal és nagytehetségű tagja is, Megyesi Ferenc tanár és szerepelt még Tomcsányi Aladár is, a dalárdának ez az universalis zenetehetsége. Az ő szereplésükről kívánok első sorban megemlékezni. Rác Sománé és Trischler Gyulané urasszonyok Mendelsohn dalokat énekeltek Tomcsányi Aladár zongorakísérete mellett. Mindkét urasszony pompás hangjában már volt alkalma többször gyönyörködni a publikumnak. Most is nagy élvezetet szereztek precis énekükkel. A közönség szűnni nem akaró zajos tapsokkal fejezte ki elismerését. A másik két nőszereplő volt Türr Aranka k. a. és Frey Ella k. a., a kik Türr Aladár és Weidinger Dezső VIII. o. tanulókkal 8 kezest játszottak s az újrasz után ketten még külön egy négy kezest. A közönség a szép játékért nekik is lelkesen tapsolt, a rendezőség pedig a kisasszonyoknak, valamint Rác Sománé és Trischler Gyulané urasszonyoknak pompás bokrétát juttatott köszönetének és elismerésének tolmácsolására. Megyesi Ferenc tanár a középkorbeli olvasott föl s ismertette a „Szegény Henrik”-et. A nagy tudással és bő ismeretekkel megírt felolvasás zajos tapvihart provokált, a mire a jeles professzor méltán rá is szólalt. A jeles értekezést jövő számunkban egész terjedelmében közöljük. Tomcsányi Aladár a zongorakíséreten kívül dirigálta az ifjuság zenekarát. Ő is tanította be a zenekart. Nagy szakértelemmel faradozott, tisztán az ifjuság iránt érzett rokonszenvből, minden díj nélkül. Ezért az ifjuság értékes emléktárggyal ajándékozta meg, hogy legalább így rója le némileg a háláját. Az ifjuság szereplése, mint már említettem, szintén a legteljesebb elismerést érdemli meg. Az ifjuság énekkara dr. Ferencsik Lajos szakavatott, buzgó vezetése alatt s az ifjuság zenekara meglepő precizitással énekel, illetve játszott. A közönség csodálkozva konstataálta, hogy ennyit nem is reményelt, tekintve a szereplők zenge korát. És épen ez jellemzi legjobban, mily nagy fáradsággal és buzgósággal foglalkoznak a mi professzoraink az ifjak nevelésével. Rendkívüli volt a hatása a „Petőfi a hortobágyon” című melodrámanak. A szöveget Orschbacher Károly VIII. o. tanuló szavaltta ügyes hanghordozással; kísérték hegedűn Szondy István VIII. o. tanuló, cimbalmon Papp Gyula VI. o. tanuló és zongorán Nickl Alfréd VI. o. tanuló. Az ifjak mind pompásan állták meg a helyüket, úgy, hogy ez a pont volt az estnek egyik legsikerültebb és leghatásosabb része. Végül még Szondy István VIII. o. tanuló kell megemlékezni, a ki Gabányi Árpád „A tót táncmester” c. monológját adta elő. Szondy István valóságos kész színész, a ki elbagyva az iskola padjait, a zombori műkedvelők soraiban még bizonyára nagyon sok, a mostanhoz hasonló élvezetet szerez majd a közönségnek. Egyéb nemű szerepléseit is tekintve, sokoldalúsága s minden esethen tapasztalt ügyessége szinte meglepő. A pompásan sikerült hangverseny után a közönség a Horvátovics Sztipó vendéglőjének helyiségeiben gyűlt ismét össze, a hol az ifjuság csakhamar táncra perült s táncolt kiválóan kirivradt. —y.

Jelmez-estély az iparoskörben. Egy ki valóan sikerült, szép mulatságról kell beszámolnunk. A zombori iparoskör múlt évi ujjalalakulása óta már több ízben beigazolta azt, hogy azokat a reményeket, amelyek működéséhez fűznek, meg tudja és meg is akarja valósítani. Rövid egy évi fennállása alatt is már annyira megismosodott, hogy most már nyugodtan nézhet jövője elé. Tagjainak száma megközelíti a 300 at s ezek ismeretnek gyarapítására tart az egyesület 20 hirlapot és egy szép könyvtárt, közismereti vagy szaktárgyakról pedig havonként átlag két felolvasást vagy szabad előadást, szórakoztatásukra van két billiárdjukt, berendezett társalgó- és játékszobáik, ezenkívül a téli évadban rendeznek családias jellegű háziestélyeket is. Egy ilyen házi jelmez-estélye volt a körnek e hó 25 én, amelyen a tagok családjaikkal oly nagy számban vettek részt, hogy a helyiségek minden részükben teljesen el voltak foglalva. Sokan jelentek meg jelmezben is s a különböző viseletek bemutatása, u. m.: magyar paraszt leány, magyar paraszt menyecske, kertész leány, spanyol táncosnő, magyar csikós, cigány stb. együtt véve igazán nagyon kedves, festői szép képet mutattak. A hangulat, a kedv mindvégig eleven, pezsgő, élénk volt; a mulatságnak csak a reggeli órák vetettek véget. A négyeseket körülbelül 60 pár táncolta. A szerény, kis belépődíjakból egy beszerzendő új billiárdra közel 150 korona folyt be. Azokra nézve, akik e szép mulatságon résztvettek, ez az est is csak a feledhetlen, kedves emlékek számát fogja növelni.

Járasi bál Hódsághon. A hódsági járási táncestély folyó évi február hó 22 én fényesen sikerült s összehozta nemcsak a hódsági járás egész intelligenciáját, hanem sokakat láttunk ott a szomszéd járásokból is, a kik mindnyájan egy kedélyes és vig mulatságnak emléket vittek el magukkal. A 160 tagból álló rendezőség mindent elkövetett, hogy a mulatók minden kényelmest és kellemest feltaláljanak s a községi nagyvendéglő termei meg nem látott díszben és pompában ragyogtak. A táncdarabokat kétféle zene is buzta: a kórtáncokat a katonazene, a csárdásokat a zombori cigányok s a fényes bali toalettekben megjelent hölgyek annyit táncoltak s oly jól mutattak, hogy már régen kivilágosodott, mikor az első távoztak. A megjelent hölgyek között a következőket láttuk: asszonyok: Szendy Istvánné, Rohonyi Gyulané Ujvidék, Trischler Gyulané Zombor, Gobetzky Aladárné Eszék, Urban Gyulané Dálya, Popovits Istvánné Kula, Honl Imréné Palánka, Nagy Istvánné Palánka, Frank Mihályné Zombor, Teodorovits Vladoné Zombor, Michelsz Károlyné Palánka, Hipp Dezsóné Palánka, Borovszky Károlyné Pivnica, Milodanovits Simonné Zombor, Szommer Antalné Palánka, Borovszky Kornélné Pivnica, Szalay Józsefné Parabuty, Broško Jánosné, Broško Jenóné Parabuty, Kukula Antalné, Krobb Jánosné, Szecsey Lajosné Bács, Rumbach Mihályné Karavukova, Szántó Istvánné Rácmilitics, Hauszirth Antalné, Oriold Péterné, Klein Richárdné, Bernátzy Károlyné, Csala Sándorné, Korény Béláné, Kimmel Ferencné, Rausch Edéné, Juhász Jenóné, Nobl Illésné, Liely Józsefné, Jusits Lajosné, Hofbauer Miklósné, Schuch Gyulané, Neumayer Ferencné, Nopper Ferencné, öz. Vissy Józsefné, Szemző Károlyné, Hippich Istvánné, Gruda Károlyné, Szabó Józsefné, Legrand Ferencné, Ertl Ferencné, Ertl Jánosné, Lichtneckert Józsefné, Váczy Jánosné, Brandecker Ferencné, Willmann Józsefné, Neumayer Pálné, Szondy Lajosné, Neumayer Péterné. Leányok: Rill Angelina Budapest, Lallosevits Jolánka Zombor, Nagy Rózsika Gajdobra, Michels Viola, Michels Jolan Palánka, Szendy Antónia Temerin, Borovszky Ella Pivnica, Salamon Ilonka Parabuty, Pillischer Mariska Vajszka, Rohonyi Sarolta Ujvidék, Szommer Anna, Szommer Flóra Palánka, Popovits Ilonka Kula, Krobb Teruska Bács, Parcsetich Irén Plávna, Nagy Ilonka Palánka, Palletas Irma Sztanisics, Will Mari, Korény Vilma, Vissy Irén, Willmann Adél, Willmann Valéria, Trischler Fái, Trischler Hermia, Lang Berta, Neumayer Katica, Váczy Jolán, Hausz Paula, Beck Mariska, Beck Paula. — Ez a fényes nevsor bizonyítja, hogy mily nagy számban vettek részt a bálon, de hogy milyen pompásan is mulattak, arról sebb regét tudna beszélni az a sok leányzav, a mely lázas tánc közben annyiszor dobbant meg. Másnap a mulatságnak vidám folytatása volt Trischler Xavér Ferenc vendégterelő házában, a hol egész vonat indulásig ropogt a táncot. A járás bíszke lehet rendezőre és a lezajlott fényes és kedélyes járási bálra. A táncestélyt a járási nyugdíj alap javára rendezték, melyre a következő felülfizetések történtek: Ertl István 18 kor., Milyi György, Ertl József 8—8 korona, Szemző Károly 6 kor., Trischler Xav. Ferenc, Urbán Gyula 5—5 kor., Bártl Gyula 3 kor., Beck József, dr. Hannig György, Rigocz Mór, Gebauer Emil, Tripolszky Gyula, Lallosevits Gyurica, Milodanovits Simon, dr. Seultty Jenő, Rada Károly, Hauszirth Antal, dr. Szántó István, Schäffer József, Bach Janos 2—2 kor., Popovits István, Kukula Antal, Rausch Ede 1—1 kor. Összesen 82 korona.

Dalestély Ó-Becsén. Érdekes és magas színvonalon álló hangverseny adott szombat este az „ujvidéki dalárda“ az „ó-becsei polgári magyar dalkör“ meghívására. Az „ujvidéki dalárda“ jó emlékében van közönségünknek többszöri hozzánk randulásával és sikeres fellépéseivel, de különösen megzsilárdította velünk szemben jó birnevét a múlt nyári nagy dalverseny alkalmával, a mikor is öt jeles dalárda közül ők vitték el az első díjat, az értékes ezüst babéroköröt. Ebből magyarázható meg az, hogy a későn szétkildött értesítés és a farsangon volt sok fényes és nagy mulatság dacára is a községi vendéglő nagyterme tömve volt közönséggel. És e közönség kedélyesen szórakozott, vigan mulatott úgy a hangverseny egyes számain, mint később a táncvígalmon. Nem hiába sok volt a táncos, de nem is táncoltak még egyik balon sem e farsangon annyit a nők, mint e dal estélyen. A másort Huber Károly „Hontidál“-ával kezdték meg a dalosok. E dallal nyerték a díjat, e dallal mutatkoztak be most is. Remek színezés és tiszta hanghordozás kötötte le a figyelmet. A dal elhangzása után zögő taps hívta ki az énekeseket. Ezután Gyene-Méder „Népdalai“, majd Huber Károly „Gyözelmi dala“ után Adams Genée K. „Párisi ifjak“ kardalok következtek. Különösen tetszett ez utóbbi, a mit meg is újrátott a közönség. A gyönyörű összhanggal előadott karok után két humoros darab következett, a mely apróságokon végtelentül jól mulatott a hallgatóság. És ez újdonságha ment közönségünknek, a mennyiben még nálunk műkedvelő dalárda nem adott elő ily énekes szindarabokat. „A beteg és orvosai“ komikus jelenetben Rubmann Zsigmond közvényes betegnek Allopath (Szauter Antal), Homocopath

(Kerda József) és Hidropath (Holló Lipót) orvosok saját módszertek ajánlják, a min igen mulatságos néhány jelenet épít fel. Rubmann urnak gyönyörű tenor hangja, a többiek könnyed és biztos éneke bizonyossá tevő a sikert. A szereplőket kitapsolták. Az estnek legérdekesebb száma következett most: „Minden áron szobaúr!“ egyfelvonásos operett. A vig operett meséje a dalár életből van merítve. Egy dalárdistát keresnek fel dalársai, a ki elpanaszolja, hogy ifju neje minden áron szoba urat akar a lakás egyik szobájába bocsátítani, a mi őt búsítja teszi. Erre a mindenre kész dalársak arra vállalkoznak, hogy áruhában jelennek meg a szobát kiveendő és a kis asszonykát eme rögeszméjéből kigyógyítják. Egész sora a bobókás jeleneteknek játszik előtűnk. Rubmann ur (Boldog Pista) gyönyörű tenorjával és Schäffer Sarolta kisasszony (Mariska, neje) kellemes sopránjával s előkelő megjelenéssel játszották a főszerepeket nagy tetszéssel. A kisasszonyt csinos csokorral jutalmazta meg a rendezőség kileptekor. Az epizód szerepekben remek volt Pekló Béla (Titán Laci költő), a ki saját szerzeményeiből szavalva, ejti kétségbe a háziasszonyt; Winkle István (Aron házaló) a ki ügyesen játszotta a tolakodó házalót az új menyecske rémületére. Igen jó volt Bartos Rezső (Vig Palkó zenész) és Ruchvald I. (Abszi, jogász). Az egyesek biztos énekekkel, az ősszkar pedig tiszta összhanggal valóban páratlan művelvézetet nyújtó előadásban részesíték a hallgatóságot. Előadás után még a fiatalság táncra perdült, a melléktérben az ó-becsei dalkör a vendég dalárok tiszteletére 65 teritűk társasvacsorát rendezett, a melyen felköszöntőt mondtak: Csopor Gyula az „ujvidéki dalárdára“, Bruck Ferenc elnök az „ó-becsei polgári magyar dalkörre“, továbbá Fábás József az ujvidéki dalkör titkárára, Losonczy Antal, Ruchvald stb. A kedélyes mulatság a vendég dalároknak a vasutra való távozásával ért véget s bizonyára minden jelen volt hálásan gondol a derék ujvidéki dalosokra, a kik nekünk ezt a pompás dalestélyt szerezték.

Műkedvelői előadás Bács-Doroszlón. Csupa újdonsághan gyönyörködött nemrég Bács-Doroszlónak nagyrabecsült közönsége. Újdonság Doroszlón? Kérdi a t. szerkesztő ur. Csak ne tessék csufolódni. Másutt is megirigyelhetnék tőle. A kath. olvasókör tagjaiból alakult műkedvelői társaság színi előadást rendezett folyó hó 14 én a nép számára bállal egybekötve. Színe került „Arva Bandi“ népszimű 3 felvonásban. De hát régeute is megessét és másutt is megtörténik ugye ez, mert itt is, mint mindenütt, szertet mulatni a műkedvelőknek vigkedélyű társasága. A műkedvelő-társaság tagjai egész lelkesedéssel, tüzzel fektűdtek a nem kis fáradsággal járó munkáuk, de arattak is sikert. Ily előadásban még Doroszló nem gyönyörködött. A közönség megmutatta, hogy pártolja a magyar nép művelődését célzó műkedvelői előadásokat s szívvel-lelékkel tapsolt a szereplőknek. Megérdemelt elismerés volt ez. Az egyes szereplőkről a következőket írhatom: Trézsi szerepében Gellér Ilona tündi ki nőiával. Igen szépeu adta szerepét. Tancsik Veronika olyan tüzről pattant menyecske volt Borcsa szerepében, hogy párját ritkítja. Festői ruhájával, rövid, de kedves mondásával csak úgy élt előtűnk Paumann Veronikában a magyar Panni szolgáló. Egészen otthonosan érezte magát a színpadon Fülkei Istvánné, mint öz. Berekiné. A nevelőnt Kovács Antalné mutatta be a maga valóságában. Arva Bandi Bártl István játszotta nagy bravúrral. Gyönyörű bariton hangja csak emelte fájó dalának bánatos áriáját. Bonyhádi gazda báladatul szerepében is jól festett Kovács Antal. Pandur keménységgel mükűdtek közre Turká Mibály és Bugadzsa Ferenc. A fővárosi uracsot Albrecht Gabor játszotta szép sikerrel. Kanizsai Sándor tanító ügyesen szerepelt mint Náltán zsidó koresmáros. Pastyik Elek tanító a furfangos harangozót oly eredetien teljesítette, hogy játékaival és agyafúrt mondkáival, közbeszövéseivel kacajra fakasztotta a közönséget. Majd megfeledeztem. Mintha valahol a cigánysátorban lehelték volna Papp Istvánba és Fülkei Istvánba a cigány magyar nyelvet és szellemet, úgy beszéltek. Köszönet fáradságukért és különösen szép játéukért. Fizesse meg az Isten, hogy e szép célokra: a kalocsai Tanítók Hazára, az iskolás gyermekek megjutalmazására, a kath. olvasókör könyvtára javára, oly sikerrel munkálkodtak. A másik újság, melyről szólni akarok, hogy a műkedvelők a helyben mükűdők Kanizsai Sándor tanító szindarabját adták elő, melyről, ha idom engedji, beszéltek valamikor, egyelőre csak annyit, hogy jókedvű darab, azzá teszik a harangozónak hű festése, furfangossága s állapotának megfelelő tréfás mondkái. Összes bevétel volt 105 korona 42 fillér. Felülfizetni kegyesek voltak: Császka György kalocsai érsek a kath. olvasókör pénztára javára 30 korona, Garay József esperes plébános 3 korona, öz. Kertyné 1 korona, Kovácskyné 1 korona, Csernicskai Pál 50 fillér, Gellér István közsegi pénztáros 60 fillér, Tancsik József id. 50 fillér, öz. Bártl Istvánné 2 korona, Diósi Imréné 50 fillér, Király Borbála 1 korona, Horváth Ferenc 20 fillér, Horváth Gyula 2 korona. Fogadják a felülfizetésért a rendezőség hálás köszönetét.

Válasz Muhoray urnak.)

A „Bácskai Múzeum-egylet“ cím alatt a „Z. és V.“-nek februárius havi számaiban megjelent közleményére. Muhoray ur „Bácskai Múzeum-egylet“ cím alatt arról a már többek által felvetett kérdésről elmélkedett, vajjon nem lehetne-e a „Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat“-ot szélesebb alapokra fektetve átalakítani oly módon, hogy „Bácskai Múzeum-egylet“ cím alatt az összes tudomány-ágakat és közte a szépirodalmat is felkarolná. — Ezen cikkében részben téves világtűzésben tünteti fel Muhoray ur a Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat működését és viszonyait, részben annak adja tanujelét, hogy nincs meglegedve azon derék munkássággal, melynek a társulat közlönye a tanubizonyosága. Mint a Bács Bodrogh vármegyei történelmi társulat ez idő szerinti titkárának, nekem kötelességem Muhoray ur cikkének rectifikálása. Pártolom azon törekvést, hogy társulatunk működése minél intenzívebbé tétessék; de alapszabályaink oly tágas működési tért engednek meg, hogy már maga működési körünk terjedtsége kizárja azt, hogy míg ezen körök működésére minden lehető meg nem tettünk, újabb működési köröket keressünk. Alapszabályaink 3. §-a így szól: „E cél elérésére a megye egész területén a történelmi multat, jelent és a statisztikát multjában és jelenében lehetőleg felderíti

és az ezzel foglalkozó szakmunkákat figyelemmel kíséri; továbbá az e vidéken elszórvá létező ősi, ó- és középkori műregiségeket ásátások, adományozás, vétel vagy ideiglenes átengedés útján egy műregiségi egyleti muzeum számára összegyűjti, a történelmi értékű romokat kellő feltűjelet által a végpusztulástól megóvjja, a hazai történettudomány és archaeologia művelése és megkedveltetése iránt minél szélesebbkörű érdeklődést ébreszt, — végre a vármegye részletes és kimerítő történetének megírását okmányok és mindennemű használható anyag, pl. az az összes megyebeli nyomtatványok összegyűjtése által is előkészíti. E cél nem csak a szakképességek és szakkedvelők egyesítése, a megyei érdekl. történelmi, régiségtudományi és statisztikai dolgozatok írása, kiadása vagy nyilvános gyűlések tartása és kirándulások eszközése, levél- és könyvtár berendezés, vidékenként annalesek írása, nemkülönbön a műemlékek és régiségek tanulmányozása és ismertetése által is elérni törekszik. Ha a társulat anyagi ereje megengedi, a tagok működését a legjobbnak itél művek díjazása és pályadíjak kifizése által is emelni fogja.“ — Ezen §. alapján munkakörünkbe tartoznak a bácsi vár restaurálása, vagy a Sziga-szigeti kápolna felépítésétől kezdve a szabad lyceumi előadásokon keresztül, a néprajzi tárgyak összegyűjtéséig annyi sok temérdek tenni való, melyre művelőket talán kellő számban nem is találunk. Tehát inkább az a bajunk most is, hogy működési körünk igen tágas.

Muhoray ur társulatunk szervezetének egyik lényeges hibájul azt tartja, hogy évenként csak egy-egy érdemleges ülést tart, (t. i. a közgyűlést) az u. n. választmányi ülések tartása pedig nincs szabályszerű időhöz kötve; továbbá e választmányi ülések nem nyilvánosak s nincsenek értekezések előadásával összekötve, hanem azokban csak a folyó ügyek intézetnek el s így rendszeren 3—4 választmányi tag jelenlétében tartatnak, mert senki sem érdeklődik irántuk! — Legyen szabad Muhoray ur ezen vádjai ellenében mindenkéltű konstatalnom, hogy alapszabályaink 21. §-a szerint: „A társulat évenként háromszor a zárt választmányi ülést után nyilvános ülést tart Zomborban, vagy a társulat területéhez tartozó más vidéki városban.“ — A 22. § pedig így szól: „A választmányi nyilvános ülések tárgyait képezik: tudományos felolvasások, értekezések, bejelentések, előterjesztések, okiratok, műemlékek bemutatása, ismertetése, indítványok.“

Ha Muhoray ur ellátogatott volna tisztelt elődöm, dr. Dudás Gy. urhoz vagy én hozzáam és belepillantott volna alapszabályainkba, elmaradt volna ezen helyreigazítás szükségse.

Igaz, hogy a nyilvános ülések 1891 óta elmaradtak, a mennyiben az 1891. június 28-iki ülése óta az 1898. évi február 2-án tartott ülésig felolvasások tartása nem mutatható ki, de a jelzett időig 4—5 felolvasás esett minden ülése. A nyilvános ülések elmaradásának oka talán az volt, hogy a nagy közönség tájékozatlan lévén ez ügyben, nem jelent meg az előadásokon. Pedig városunk közönsége élénken érdeklődik a tudományos felolvasások iránt, fényesen bizonyítják azt a Szabad Lyceumi előadások.

Választmányi üléseinken 1898 óta mégis csak megjelenik 5—6 választmányi tag s hogy több nem, annak oka csak abban rejlik, hogy a 24 választmányi tag közül csak 10 lehet zombori lakos.

A vidéken lakó választmányi tagjaink persze nem egy könnyen szabadulhatnak foglalkozásaiktól, de nem példátlan az eset, hogy ők is felkeresik üléseinket.

Pauaszkodik Muhoray ur, hogy mükűdők tagjaink száma csekély. De edes Istenem „Évkönyveinknek“ 1899. évben megjelent fűzetében a hivatalos ügyekre lefoglalt 4 iv leszámlolásával fenmaradt 8 iven 12 mükűdők társulattól 16 cikk jelent meg, közte dr. Dudás Gy. és Szárics B. urak elég terjedelmes tanulmányai is.

Igaza van abban Muhoray urnak, hogy a megye területén kívül való történelmi kutatás nehézségekkel van összekötve, de hát a titkár igen sokat tehet ezen a téren. Lám Nagyváradról 16 drb érdekesnél érdekesebb okmány másolatát kaptuk meg. Csak épen kérni kell és megadatik.

Azt írja Muhoray ur: „A régészeti kutatás, mely a megye területén folya, tudvalevőleg rendkívül sokba kerül és nagy kockázattal jár.“ Hát ez feltűlen igaz! Épen emiatt nem fordíthatott kellő gondot társulatunk az őstörténelemre. Kiadásai ez irányban a folyó évben kiadott 5 frittal együtt a megalapítástól a mai napig 11 ftt 50 kr-ra rúgtak. Ez tette szükségessé, hogy 1898 végén a muzeumok orsz. főfelügyelőségse útján megkerestük a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumot, nyujtana segélyt őstörténelmi kutatások végzésére. Kaptunk is segélyt, fel is használtuk oly szép eredményel, melyre meglegedve tekintettünk vissza. Az 1899-ben megújított kérelmünkre újbb kaptunk hason célra segélyt, melynek nagy részét már fel is használtuk.

Igen! ha csekélyke is anyagi erőnk, de önzetlen lelkesedéssel kerestűnk tudni és pedig társulatunk jövedelmeinek igénybevétele nélkül sok minden olyan akadályon, melyet e nélkül csak igen nagy anyagi áldozattal tudnánk legyőzni.

Végre legyen szabad hozzászólnom Muhoray ur indítványának lényegéhez is; a történelmi társulatnak a szépirodalmi osztálylval való kibővítésére.

Nem szivesen teszem — mert talán fájó sebeket érintek — de felemlíteni a szükség kényszerít, miszerint városunkban csak nemrég oszlott fel egy irodalmi társulat, fájdalom, nemcsak anyagi nehézségei, de belső zavarai folytán is. Feloszlásának okát abban látom, mert nem természetes talájan fejlődött ezen csemete, de elvalva a tápláló anyaföldétől, — csak légygökereivel gondolt boldogulhatni.

Ezzel szemben társulatunk, mondhatni az újjászűletés évét élte az elmúlt esztendőben. Erős gyökereket vert a számára való jó talajban — de gyökerei még fiatalok.

Muhoray ur kérem, megbocsásson nekünk, — ezen zsege csemete kertészeinek — de mi feltűnk gondos fáradozásaink gyűtmölcsét ama légygökerektől való táplálkozást színló növénytől.

Zombor, 1900. évi február hó 22-én.

Roediger Lajos,
a „B. B. V. T.“ titkára.

* Felkerestűnk a következő nyilatkozat közlésére.

